

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Hieronymi Dandini Cæsenatis E Societate Iesv De Corpore
Animato Lib. VII.**

Dandini, Girolamo

Parisiis, 1611

4. De animæ intelligentis origine

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95641](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95641)

nem scribit fuisse omnium usque ad sua tempora; & Genadius in lib. de Ecclesiasticis dogmatibus c. 11. & 12. inter Ecclesiastica commemorata, & Faustus Galliæ Episcopus integrum hac de re librū scripsit, De creaturis, ut nihil præter Deum ostēderet incorporeum esse. Quod enim ad animam attinet, ea in sacris litteris vocatur sanguis, ut in lib. Gen. ca. 9. sanguis est animarum vestrarum requiram de manu cunctarū bestiarum. Et in lib. Levit. ca. 17. anima omnis carnis in sanguine est. Et dicitur habere mēbra; ut digitos & linguā Luca c. 16. cum diues rogat, ut Lazarus intingat digitum in aquam & linguā eius refrigeret. Animāq. à corpore separata igne inferni corporeo torquetur: res autē corporea non potest in corpoream agere. Accedit, quod corporis fere affectiones sequitur anima: neq. à corpore discedere potest quādo vult: neque intelligit nisi per corporis sensus.

Ita fuit aliquando dubitatum. Iam verò dubitare non licet. Constitutum enim fuit in Latarenensī Concilio sub Innocentio 3. Deum ab initio ex nihilo cōdidisse veramq. naturā corpoream & spiritalem; angelicam scilicet & mundanā: deinde humanā, quāsi cōmūnem ex spiritu & corpore cōstitutam. Idq. aperiens verbis litteræ sacræ docet. Nam & passim animam nostrā appellat spiritū, Psal. 30. & Luca ca. 23. in manus tuas Domine cōmendo spiritum meū: & Marci c. 14. spiritus quidem prōptus est, caro autem infirma. Et in epist. ad Rom. ca. 8. qui non secundum carnem ambulat, sed secundum spiritū: & priorē ad Corinth. c. 5. tradidi cum Sathana; ut spiritus saluus sit in die domini: & c. 7. ut sit sancta spiritu & corpore. Et posteriore epist. ad eōdem c. 7. emundemus nos metipfos ab omni inquinamento corporis & spiritus. Et in lib. Act. ca. 7. Domine Iesu accipe spiritum meū. Præsertim cū in his locis ita sit de anima nostra sermo, ut opponatur corpori. Immo Io. c. 4. probavit Christus Deum in spiritu, hoc est animo adorandum à nobis esse; quoniam ipse spiritus est: spiritus, inquit, est Deus; & qui adorant eum, in spiritu adorare oportet. Quare ut Deus immaterialis est & spiritalis substantia, sic etiam est in suo genere anima nostra. Quod si bestiariū quoq. anima spiritus interdum vocatur, ut in lib. Gen. c. 6. & 7. ea non absolute ut humana, spiritus appellatur; sed cum additione, spiritus vitæ. Spiritus autem vitæ dicitur ær, quo inspirato, & respirato vivunt. Porro de anima nostra vere observavit S. Epiphanius hæc, 56. eam nusquam dici esse sanguinē, sed interdum affirmari esse in sanguine. Est enim hic optimus & natura amicissimus humor; quo & alimur & sustentamur; neq. sine illo potest anima & vita in corpore permanere. Effectus etiam similitudinē addit S. Augustinus in 2. lib. contra adversariū legis & Prophetarum ca. 6. Sanguis enim est inter omnes humores, quo maxime animal vivit; & animam esse intelligimus, quia animal vivit. Vbi verò mēbra illi tribuuntur, eodem tribuuntur modo, quo tribui Deo solent: non quod mēbra, sed quod opera & effectus mēbrorum habeat, eadēq. efficiat, quæ faceret, si haberet mēbra. Quomodo autem igne inferni torquetur, cōmunis est illi cum Dæmonibus difficultas, de qua non est hoc loco disputandum. Sed propterea Philoponus, cum tenui quodam inseparabili corpore animam ab hoc crasso & palpabili corpore separari & cum eo torqueri credit. At qui ignem illum corporeum esse negant, facile respondent. Qui verò corporeum fatentur, non naturali virtute, sed diuinitus indita eum spiri-

tus quoque dicunt torquere posse. Quod autem corporis fere affectiones sequatur; quod non possit ab eo libere discedere quādo vult, quemadmodum discedit angelus; quod non nisi per corporis sensus intelligat: hæc omnia propterea eveniunt, quod etli spiritalis substantia sit, vera tamen est corporis & naturalis forma; quod postea explicandum erit. Iam alteram Auctoris propositionem examinemus.

DE ANIMÆ INTELLIGENTIS ORIGINE.

A Verrois altera propositio fuit, Intelligentem animam ingenerabilem esse. Quasi de vera & propria generatione, quæeductio est ex potestate materia, pronuntiata fuisset, vera nimirum esset. At ingenerabilem ipse dixit, hoc est non de nouo productam, sed ab omni æternitate existentem. Quod falsum est, atque ex duplici falso principio ductum: quod & mundum æternum humanamque animam æternam & vnam in hominibus omnibus posuisset. Aristoteli autem penitus aduersatur.

Sanè de huius animæ origine, ut Pythagora ac Platonis fabulas mittam, qui certum animarū, numerū earūque in alia atque alia corpora migrationem posuerunt: inter Christianos quoque maxima semper fuit disputatio. Carpocrates enim S. Irenei testimonio in libro 1. cap. 24. & Gnostici, & Manichæi, ut in epistol. ad Marcellinum scribit S. Hieronymus, & Philo Indæus in libro, cui titulus est: Quod deterrius insidietur semper potiori, intelligentem animam ex Dei substantia esse dixerunt. Quod in primo Bracarensi Concilio cap. 5. & Toletano 1. cap. vltimo, & in epist. 91. Leonis primi cap. 1. condemnatum legimus. Inde namq. consequens est, Deum esse mutabilem. Hermias autem, Seleucus, & Galatæ ut in 7. lib. Tripar. hist. cap. 11. habetur, animas omnes ab angelis factas fuisse putarunt: quod & inter Philosophos credidit Auicenna. At Tertullianus apud S. Augustinum epist. 157. ad optatum, & in libro de hæresibus cap. 86. ita fieri extrahere voluit; ut vnus anima ab alterius anima produceretur. Quod Appollinaris quoque confirmavit apud S. Hieronymum, & in lib. 5. histor. Tripar. cap. 44. Refert etiam S. Augustinus in libro de spiritu & anima cap. 48. & in libro de hæresibus cap. 81. Luciferanos, Cyrillum, & Latinorum aliquos eam cum semine à parentibus dari sensisse. Quæ propterea commemorare libuit, ut minus mirum videretur, si Aristotelem dixerō, imbecillo subnexum nature lumine, ad veram illius originem omnino non fuisse progressum. In Concilio autem Constantinopolitano, & Viennensi cap. firmiter omnes animas nostras à solo Deo creati constitutum est; & S. Leo à nullo, nisi à solo ipsarum creatore Deo, incorporari scripsit. Quod & S. Augustinus locis notatis, & epist. 28. ad Hieronymum de natura & origine animarum, & S. Hieronymus in epist. quam de hac ipsa re ad Marcellinum dedit, & omnes sancti Ecclesiæ patres confirmarunt. Quam ob causam Tertulliani opinionem errorem esse in Ecclesia damnatum scripsit S. Thomas in 2. lib. contra gentes cap. 86. & question. 3. de potentia art. 9.

In libro namq. Gen. cap. 2. solus Deus spirasse dicitur in Adam spiraculum vitæ. Quibus verbis illa

Anima
in
sanguine
dicitur
esse.

Anima
in
sanguine
dicitur
esse.

Aut namq. præfuisse & aduenire sine corpore, aut cum corpore aliquo: non sine corpore, quia corporeæ sunt, eamq. actio corporea: neq. cum corpore; quoniam aliud non videtur præfuisse corpus, quam semen; quod alimenti pars quedam est, non organicum corpus, quod animæ vsui ad operandum esse possit. Sola superest mens, hoc est intelligens anima (hoc enim tertium erat reliquum membrum) quæ forinsecus accedit. Quippe hæc sola diuina est, nõ res aliqua materialis. Nam actionem habet propriam, cum qua commune nihil habeat actio corporea corporeiue intrinseci vsus. Hæc est Philosophi disputatio. Quam de actu primo animæq. substantia, non de actu secundo & operatione tractare manifestum est.

Neque incertam & dubiam, vt Iacobus Zabarella interpretatus est nuper in libro de mente humana cap. 9. sed certam & definitam sententiam continere. Nam si vllum est argumentum illud, quo is veram Philosophi sententiam sequentibus verbis (Πάντες ἄνθρωποι ἄνθρωπος εἰσὶν ἀνθρώπων) contineri probat; quoniam (ἀνὴρ οὖν) tunc solet ab Aristotele vsurpari, quando aliquid quod ante propulerat, aggreditur (vt mitam multa contra adferri posse) certè eodem conficere potuisset, definitam sententiam superioribus illis contineri (ἐν τῷ πρώτῳ οὐκ εἶπεν ὅτι πάντες ἀνθρώποι εἰσὶν) perinde siquidem est, siue (ἀνὴρ οὖν) siue (ἀνὴρ τινὸν) dicas: Præsertim cum eo loco subiungat (καὶ ἐστὶν ἄνθρωπος) quomodo non nisi in propria & certa sententia loqui cõsuevit. Tum verò quàm est certum definita sententia probari vegetantem & sentientem animas non præfuisse; quia sine corpore nequeunt esse: tum etiam certum esse debet definita sententia pronuntiarì mentem solam aduenire forinsecus, quòd sola diuina sit & operationem corporeo nõ vtentem organo habeat. Neque vlla probabilitate accipit is auctor, vt interpretationem suam tueatur, Philosophi ex tribus membris propositis vnum solum examinandum assumpsisse, quo animas omnes forinsecus aduenire dicebatur. Nulli enim est huius rei argumentum. Philosophiq. disputatio potius ostendit ex tribus illis eligi tertium, forinsecus aliquas nõ aduenire solisq. intelligentis priuilegium hoc esse. Siue autem Græcè legamus (ἀνθρώπων εἰς) siue Latine vertat Ideodorus Gala Crescat igitur perinde duabus cæteris animabus reiectis colligitur intellectum superesse solum nobis forinsecus aduenientem.

Minus etiam probandum est, quod idem ipse ait Zabarella, mentem non absolute, sed ex hypothesi appellari diuinam; si inquam forinsecus adueniret. Non enim ex hypothesi, sed absolute Philosophus loquitur: nec eam adfert rationem, cur diuinam dicat; sed hanc potius, quòd propria habeat actione, in qua nihil habet cõmune actio corporea. Quamquam eam quoq. ob causam, quòd forinsecus accedat, diuina est. Etenim hoc duo prorsus Aristoteli significat. Alteru est, ita ad corpus accedere, vt antea fuerit. Alterum, ex corporis potestate nõ educi, nec habere quidquam cum eo cõmune. Neutro modo vegetas anima aut sentiens accedat forinsecus; neq. priore modo vlla omnino forma; quoniam nulla potest coniunctum antecedere, vt in 12. lib. Metaph. positum est. Intelligentis animæ maximè proprius est posterior modus: & ideo forinsecus aduenit, hoc est aliunde habet originem, solaq. inter animas omnes diuina est; immaterialis inquam & spiritalis natura diuine per similes. Vtrũq. consueto argumento probat ex operatione, quam diuinam habet neque cum

A materia corporeiue cõmunem. Nam si operatio materialis nõ est, sed diuine operationi per similes; eiusmodi quoq. substantiam esse illam oportet, cuius est operatio, non inquam ex materia, sed aliunde & extra materiam orta. Quæ omnia cum ijs consentiunt optimè, quæ in lib. huius de an. traduntur; intellectu esse aliud animæ genus à cæteris diuersum tanquam perpetuum à mortali, immortale, separabile, impermixtũ. Certè Simplicius id, quod Philosophus dixit in tex. 66. lib. 1. intellectum diuini quid esse; propterea dictũ interpretatus est, quòd in corpore participatũ habeat, cõnerraturq. in seipsum, & ad nullam corporis partẽ declinet, atq. cum præfationibus sese coniugat vnique. Sola enim entia diuina eiusmodi sunt, vt in 8. lib. Phys. & 12. Metaph. demonstratur. Hoc nimirum est, quod in 10. lib. Eth. ad Nicomachum c. 8. reuõ dicit ἡσὺς οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος, mentem Dijs cognatissimã, propinquissimã & ex eodem maxime genere. Sed & Trimegistus Mercurius dixerat, ἡσὺς ἐστὶν αὐτῶν ἀνθρώπων θεὸς, mens in hominibus Deus. Et Plutarchus in Platonis quaestioibus, ὁ θεὸς ἐστὶν ἡσὺς ὁ θεός. Iulius non Deum vt Euripides, sed diuinum se dixit malle animum nostrũ appellare. Et vt ceteros mitam, Plotinus in libro de anima immortalitate c. 10. animam, quod hic corporea sit & immaterialis, nõ solum diuina natura cognatam dixit, sed & ἡμῶν, consubstantialem, atq. hoc solum à supernis distare substantijs, quòd sit in corpore. Quæ omnia videtur ex eo delumpta, quod antea scripserat Moyses hominem ad imaginẽ & similitudinẽ Dei fuisse factũ.

Quòd si diuinam dixeris, hoc est à Deo immediate productã, vetiorem habueris de origine huius animæ sententiam. Quæ tribus constat partibus. Primã animam nostram: non ex materia seu corpore produci. Alterã, eam non præfuisse separatam ante corpus. Tertiã, eam à Deo immediate produci in corpore opportune disposito. Primam hæc loco aperte habet Philosophus; alteram in 12. lib. Metaph. in tertia fortasse dubitauit. Aut enim is creatione quidem totius entis ex nihilo prorsus negauit; cuiuspiã verò partis non item; quòd non omnino sit productio alicuius ex non ente, sed productio partis aliquo præiacente: quamuis non ex illo, sed in illo producatur. Aut hoc potius solum intellexit, animam hanc materialem formam nõ esse, quoniam operatio immaterialis est & spiritalis: & ideo non ex materia educat, sed extra materiam ortam atq. accedentem aliunde: non tanquam præexistentem substantiam; quoniam nulla forma antecedit coniunctum; sed tunc de nouo productam. Quo autem modo producatur, nec assequutus est, nec assequi potuit, qui infinitam Dei virtutem non intellexit. Itaque hic dubius hæsit.

INTELLIGENTEM ANIMAM esse immortalem.

Veniens id adiecit Auertõs, Immortalem eam esse, separabilem & æternam, aut veniens sempiternam. Sic enim decretum & certissima fide tenentem proponitur nobis in Aquileiensi Concilio, & in sexta Synodo generali Constantinopolitana, & in Cõcilio Lateranensi tertio sub Leone 10. scilicet 8. & Clemente Romano lib. 6. Apostolicarum constitutionum cap. 11. Atq. ex innumerabilibus penè factorum librorum locis habetur. Cuius generis illa sunt: In libro Ecclesiasticis capite 12. Spiritus redeat ad Deum; qui dedit eum. Sapient. 2. Deus creauit

Sacrarũ literarũ testimonia.